

המקובל, המודל והדרך לפתרון

עופר קרול

ofer1939@netvision.net.il

לשאלה מי מקדם זכרים, מי מוביל מערכות וגישות חדשות אין תשובה אחרת פרט לזו, שהמשתמש במודל ובמקובל, יודע וגם לא מפקח לחרוג, למרות היותו "עושה צרות" – הוא ולא אחר, זה שמוביל את המערכת להתקדם ולא לשקוט על השמרים

העגלות ומועד ההזרעה, יחסי המזונות במנה ועוד. לדוגמה אמחיש את מדיניות היובש.

מקובל לייבש פרות בטווח שבין 60 ל-70 יום. יותר לפרות הרזות ופחות לשמנות. למדיניות היובש הזו צמודה מדיניות הזנה תואמת של מנות שונות בתחילת היובש ובהכנה. במבחני רפואת העדר בארץ אנחנו רואים, כמעט תמיד, שהפרות אשר יובשו לתקופות קצרות או ארוכות מהמומלץ, סבלו בין אם בייצור החלב ובין אם בפוריות. מחקרים בארצות אחרות מראים לנו כי באם נייבש את הפרות לתקופות של 40-50 יום ונתאים להן ממשק הזנה תואם וללא הכנה, קיים סיכוי גבוה כי מדיניות היובש הקצר תתרום לשיפור הפוריות בתחלובה העוקבת.

המסקנה שלי, צריך להעז ולבחון אפשרויות לשינויים וכל עוד זה נעשה בשיקול דעת ובזהירות, ייתכן וזה יהפוך למודל הבא שיהיה מוצלח מקודמו.

עגלות הזרענו לפי גיל ומשקל, כי אלו היו ממצאי הסקר הארצי. היום למדנו ששינוי בתנאי גידול העגלה יאפשר הזרעות בגיל צעיר יותר ובלבד שהעגלה בנתה נכון את השלד (הזרעה מומלצת – גובה של 124-125 ס"מ שבממשק נכון ניתן להגיע אליו גם בגיל צעיר בהרבה מהמקובל). גם מודל הטיפוח שמוצע לנו אחת למספר חודשים, חייב בקרה פרטנית בכל משק בנפרד. מי שיטפח רק לפי המלצות המערכת יתקדם אבל לאט. מי שיעז וימייין את הפרים בדגש שיתאים למשק הפרטי שלו, סיכויי להתקדם יהיו טובים יותר.

נושאים אחרים כמו שטח מחייה לפרה, צינור ועוד אינם דברים מוחלטים. גם במקרה זה נכשלנו לא מעט כשפעלנו לפי הנחיות הרפורמה. מי שהעז ובנה ללא מדרכים ובשטח מחיה גדול מכ-30 מ"ר זכה, גם לשפר את ממשק הפרות וגם את ממשק הרפת. הקלטור יחד עם הטמנת נוזלי חצר ההמתנה מבית המדרש של הרדוף הייתה העזה שצריכה לתת דוגמה לכולנו.

סקרים ומודלים הם טובים ליצירת מסגרות. החיים האמיתיים למי שרוצה לצעוד קדימה לא נמצאים דווקא שם, במסגרת. אלא מחוצה לה. ■

הזנה קיימים מודלים מקובלים שנכתבו ע"י ועדות מומחים מכובדות. מודל כמו זה של קורנל או NRC או אולי INRA הצרפתי ואחרים. זה פתרון טוב ונכון אבל פתרון של פשרה. פשרה כמו כל פשרה, אינה הפתרון המושלם אלא הפתרון האפשרי ברגע נתון.

לתומי חשבתי, שעבודה צמודה למודל (ומשום מה יש הבדלים בין המודלים השונים לאותו עניין) תנציח בינוניות ותמנע התקדמות. אם נבחן את המעשה התזונתי בישראל נגלה חוסר התאמה למרבית המודלים ולו רק בגלל שתנאי הסביבה, מזג האוויר ומקורות המספוא שלנו, ייחודיים לנו.

המודל מציע 75% מדופן התא במנה ממזון גס. העזנו ומנה ישראלית "טיפוסית" מכילה רק כ-50% דופן תא ממזון גס. חרגנו מהמודל והצלחנו. המודל חוזה צריכת מזון על בסיס הייצור בפועל, אבל למדנו שללא קשר למודל הצריכה, אנחנו מעלים ומורידים את שיעור השומן בחלב באמצעים של בופרים או הטיפול הפיזי במזונות השונים.

הרבה תקלות אני מוצא בשיח על הערך האנרגטי לייצור של המזונות השונים. בכל מודל ערכים אחרים ואין מודל מוסכם שהתקבל בוועדות מקצועיות מקומיות. גם אם יהיה מודל כזה, הוא יהיה פשרה ולא תמיד מוצלחת.

מודל, כמו ספר הדרכה לתיירים, זו המלצה למשהו מוסכם וידוע. היכולת להתמודד ולחרוג מהמודל זו הדרך להתקדמות ומכאן הפריבילגיה של האיש בשטח ובמידה ויש לו רקע וידע "להמציא" ערכים אחרים.

מחקר יש מעט. מחקר מעצם טיבו מוגבל לתנאים שהוגדרו מראש, אבל ידע וקבלת החלטות מבוססים על מחקרים רבים ועל יכולת "מתרגם" המחקר להוציא דברים מהכוח לפועל. האלטרנטיבה למחקר הם האפידמיולוגיה והסקרים, אלא שהם למעשה מצלמים מצבים נתונים ולא בוחנים אפשרויות חדשות. אפידמיולוגיה היא כלי מקובל, אבל הוא המחקר של פעם כשלא ניתן לבחון דברים באופן מוגדר. במצב הנוכחי אין כנראה מנוס מלשלב בין השניים, אבל תמיד יהא צורך לשאוף ליותר מחקר ובעיקר ליותר העזה וחרגה מהמודל בחיי המעשה. נושאים רבים נמצאים לפתחנו. נושאים כמו מדיניות היובש, גידול